

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3183/2018. (VI. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 132. § (1) bekezdése, valamint a Kúria Kfv.III.37.363/2017/5. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Pózner Zsannett indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője: dr. Helmeczy László ügyvéd (1054 Budapest, Szemere utca 19., II. emelet 3.) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 132. § (1) bekezdése, továbbá a Kúria Kfv.III.37.363/2017/5. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.250/2017/2. számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.567/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény R) cikkével; T) cikkével; I. cikkével; II. cikkével; XIII. cikkével; XV. cikkével; XXIV. cikkével; XXVIII. cikkével; 25. cikkével; 28. cikkével, továbbá tartalmilag hivatkozott a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló közigazgatási eljárásban az indítványozó személyesen járt el, a 2016. október 14-én kelt határozat meghozataláig nem jelentette be, hogy 2016. november 2. napján a kisajátítási ügyben képviselete ellátására ügyvédet hatalmazott meg. Az indítványozó ezt követően – jogi képviselője útján – nyújtott be keresetlevelet a bírósághoz kisajátítás tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt.
- [4] A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. november 30. napján kelt 17.K.27.567/2016/3. számú végzésével a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően – figyelemmel a régi Pp. 397/J. § b) pontjában és 340/B. § (1) bekezdésében foglaltakra – a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította, mivel a felperes a keresetlevelet jogi képviselője útján 2016. november 3-án, papír alapon, és nem a 2016. július 1. napjától hatályos rendelkezések szerint, azaz elektronikus formában nyújtotta be az elsőfokú közigazgatási szervhez.
- [5] Az indítványozó a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés ellen fellebbezést nyújtott be, amelyben arra is hivatkozott, hogy a kormányhivatal határozata a jogorvoslatra vonatkozóan azt tartalmazta, hogy a keresetlevelet öt példányban kell benyújtani az elsőfokú szervhez, és a határozat nem tartalmazott hivatkozást az elektronikus ügyintézésre vonatkozóan. Előadta, hogy a keresetlevelet időközben elektronikus úton is előterjesztette, és egyben kérte beadványát igazolási kérelemnek is tekinteni.
- [6] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében többek között arra is hivatkozott, hogy a közigazgatási eljárás teljes tartama alatt az indítványozó jogi képviselő nélkül járt el, a keresettel megtámadott határozat jogorvoslati tájékoztató része ennek megfelelően került megfogalmazásra, azaz a természetes személy ügyfél felperes számára előírt, papíralapú keresetlevél benyújtási lehetőségéről tartalmaz tájékoztatást.
- [7] A Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.250/2017/2. számú, 2017. február 7. napján kelt végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta. Az indokolás szerint nem következik a hatályos jogszabályokból, hogy az I. rendű alperesnek az indítványozót tájékoztatnia kellett volna a jogi képviselő által benyújtandó keresetlevél előterjesztésének a (rég) Pp.-ben előírt jogszabályi feltételeiről is. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy álláspontja szerint a jogi képviselőnek ismernie kell a rá vonatkozó rendelkezéseket.

- [8] Az indítványozó 2017. április 11-én felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kfv.III.37.363/2017/5. számú, 2017. július 4-én kelt végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül hivatalból elutasította.
- [9] A Kúria rögzítette, hogy a régi Pp. 270. (2)–(3) bekezdései értelmében a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés, továbbá a keresetlevelet a 130. § (1) bekezdésének a)–h) pontjai alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító és a pert a 157. § a) és g) pontja, valamint 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés ellen terjeszthető elő. A régi Pp. 271. § (1) bekezdés l) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha azt törvény kizárja.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a alapján a régi Pp. 132. § (1) bekezdése tekintetében mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását, továbbá a Kúria Kfv.III.37.363/2017/5. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.250/2017/2. számú végzése és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.567/2016/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint a régi Pp. 132. § (1) bekezdése (a keresetlevél hatályának fenntartása) kapcsán mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség áll fenn, mert a jogalkotó nem rendelte el, hogy azt a régi Pp. 394/l. § szerinti elutasítások (elektronikus kapcsolattartás szabályainak megsértése) esetén is alkalmazni kell. Kiemeli, hogy a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének jogértelmezése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) megengedi a keresetlevél hatályának fenntartását az elektronikus kapcsolattartás elmulasztása miatti elutasítás esetén.
- [12] Az indítványozó értékelése szerint a Kúria végzése sérti az emberi méltósághoz való jogot, a törvény előtti egyenlőséget, a tulajdonhoz való jogot, a tisztességes eljáráshoz és a bírósághoz forduláshoz való, és a jogorvoslathoz való jogot is. Kifogásolhatónak tartja, hogy a Kúria 2017. július 4-én kelt végzésében nem vette figyelembe a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének 2017. június 7-én kelt állásfoglalását a keresetlevél hatályának fenntartásával összefüggésben.
- [13] Az indítványozó a Kúria végzését többek között amiatt is támadja, mert a régi Pp. 394/l. §-a alapján hozott végzéseket a józan ész és az Alaptörvény 28. cikke alapján az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek tekinti, és az ettől eltérő kúriai minősítést is alaptörvény-ellenesnek tartja.
- [14] A törvény előtti egyenlőség sérelmét látja abban, hogy az indítványozónak tudomása van olyan esetekről is, amikor a támadott határozatokkal azonos időszakban, az ugyancsak papír alapon benyújtott keresetlevél alapján a bíróság tárgyalást tartott.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – a támadott jogszabály és végzések vonatkozásában – az Alaptörvény R) cikkének; T) cikkének; I. cikkének; II. cikkének; XIII. cikkének; XV. cikkének; XXIV. cikkének; XXVIII. cikkének; 25. cikkének és 28. cikkének a sérelmét állította, továbbá tartalmilag hivatkozott a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére.
- [16] 2.1. Az Alkotmánybíróság főtitkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót. A hiánypótlási felhívás ismertette az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással történő alkotmányjogi panasz benyújtásának feltételeit. A hiánypótlási felhívás tartalmazta azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, és rögzítette, hogy csak alapjogra hivatkozással terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, valamint, hogy az indítványnak indokolást is kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az ügyvédi meghatalmazás csatolásának hiányára is rámutatott a főtitkár.
- [17] A hiánypótlásba foglalt részletes főtitkári tájékoztatás ellenére az indítványozó – a határidőben benyújtott beadványában – megismételte a mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítása iránti kérelmét. Az alkotmányjogi panaszt alapjaiban nem módosította és a fenti felhívásban foglaltak tartalmának megfelelően nem is egészítette ki az indítványozó. Ugyanakkor csatolta az ügyvédi meghatalmazást.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [19] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [20] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [21] Az elektronikus tértivevény szerint a Kúria Kfv.III.37.363/2017/5. számú végzését az indítványozó jogi képviselője 2017. szeptember 29. napján vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2017. október 18-án nyújtotta be – elektronikus úton – az ügyben eljáró elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv. III.37.363/2017/5. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [22] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként vett részt, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [23] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [24] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított jogok egy része: R) cikk (2) bekezdés, T) cikk, I. cikk (3) bekezdése, 25. cikk (1)–(3) bekezdés és a 28. cikk – nem minősül az Alaptörvényben biztosított jogoknak.
- [25] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény XXIV., a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései kivételével az indítvány az Alaptörvény felhívott cikkei tekintetében alkotmányjogilag releváns indokolást nem tartalmaz.
- [26] Az indítványozó tartalmilag hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés (jogállam, jogbiztonság) sérelmére. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozásnak csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Az indítványozó beadványában nem hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban sem felel meg a törvényi feltételeknek.
- [27] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a hatósági eljárásra vonatkozó, Alaptörvény XXIV. cikkének sérelme nem hozható összefüggésbe a támadott kúriai végzés állított alaptörvény-ellenességével.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében felel meg a határozottság vonatkozásában a törvényi feltételeknek.
- [29] 4. Az Alkotmánybíróság így e körben, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [30] 4.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján indítványozott jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozónak nincs jogosultsága, az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – az abban írt feltételek fennállása esetében – az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult erre.
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján, olyan jogszabályi rendelkezés felülvizsgálata kérhető, amelyet a támadott határozatot hozó bíróság a határozat meghozatala során alkalmazott. A törvényi határidőn belül alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés meghozatala során a Kúria az indítványozó által támadott szabályt nem alkalmazta, hanem a fentebb ismertetett rendelkezések alapján hivatalból elutasította a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Kúriának a régi Pp. 394/I. § (1) bekezdés a) pontját már nyilvánvalóan nem kellett alkalmaznia. Az alkotmányjogi panaszból, és a Kúria határozatából egyaránt kitűnik, hogy e rendelkezést a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzésben alkalmazták, tekintettel arra, hogy korábban a felperes nem elektronikusan, hanem postai úton terjesztette elő a keresetlevelet.

- [32] Az indítványozó a Pp.-re és a Kúria Polgári Kollégiuma Tanácselnöki Értekezletének állásfoglalására hivatkozott. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 49. §-a, amely „a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXXX. törvény” 140. § 10. pontja szerint módosított szöveggel lépett hatályba a visszautasított keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatály fenntartását lehetővé teszi, a jogi képviselő nélkül eljáró felperes tekintetében, ha az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett nem elektronikus úton, vagy elektronikus úton, de nem a vonatkozó szabályok szerint nyújtotta be a keresetlevelet.
- [33] A Kp. hatályos szabályai tehát a Pp. rendelkezéseinél jóval szűkebb körben engedik meg a visszautasított keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatály (joghatások) fenntartását.
- [34] 4.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a] pont].
- [35] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog is sérelmet szenvedett, a kúriai végzés vonatkozásában érvei tartalmilag az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogra vonatkoznak.
- [36] Az Alkotmánybíróság – a fentiekre tekintettel – a továbbiakban a támadott kúriai végzés vonatkozásában az alkotmányjogi panasz befogadásának az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeit csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében vizsgálta.
- [37] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [38] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [39] Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét [3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [40] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának – a bírósági jogértelmezés miatt bekövetkezett – elmaradása miatt látta megalapozottnak.
- [41] Az ügy érdemében hozott jogerős végzés fogalmát sem a régi Pp. sem a Pp., sem a Kp. nem definiálja. A szakirodalmi állásfoglalások, továbbá a legfelsőbb bírósági és kúriai gyakorlat egységes és egyértelmű megközelítésével: – a régi Pp. 270. § (2) bekezdése tételesen határozza meg azokat a perben hozott jogerős végzéseket, amelyekkel szemben felülvizsgálati kérelem benyújtható és nem engedi más perbeli végzés felülvizsgálati kérelemmel való támadását – szemben az indítványozó alkotmányjogilag releváns érveket nem sorakoztatott fel.
- [42] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út (összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]). A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét [3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [43] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve tehát megállapítható, hogy a támadott kúriai végzés tartalma és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre között nincs tartalmi kapcsolat, ezért nem állapítható meg az Abtv. 29. §-ban foglalt „vagylagos” törvényi feltételek egyike sem.
- [44] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.

- [45] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a támadott végzésekben foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy a panaszos a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [46] Az a tény, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [47] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [48] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a), c) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2080/2017.

• • •